

Nobenih izgledov za mirovno posredovanje

Sestanek na Brennerju ni bil posvečen mirovni akciji - Uradne izjave iz Rima, Berlina, Pariza in Washingtona, da nihče ne misli na posredovanje - London in Pariz proti vsakemu kompromisnemu miru - Zaskrbljenost na Madžarskem

RIM, 20. marca. Sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem, ki je trajal v ponedeljek od 10.30 do 13. ure v Mussolinijevem salonskem vozu na Brennerju, je vzbudil po vsem svetu največjo pozornost in brez števila komentarjev. Iz vseh teh komentarjev je mogoče razbrati, da mu je treba prisojati največji pomen in velik vpliv na ves bodoči razvoj položaja v Evropi. Prvotna mnenja, da je bil sestanek namenjen sestavljanju dokončnih predlogov za Sumnerja Wellesa, se niso potrdila. Sestanek ni imel z mislijo Rooseveltovega odposlanca Sumnerja Wellesa v Evropi neposredne zveze. Slo je vse prej za usklajitev nemških in italijanskih pogledov glede na prihodnje vojaške in diplomatske akcije. Glede diplomatskih akcij je igral glavno ulogo položaj na evropskem jugovzhodu v zvezi z vprašanjem usklajenja nemških, italijanskih in sovjetskih interesov na tem področju. V tem smislu je treba presoati tudi sedanje nenadno potovanje madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija v Italijo in vse druge podobne akcije, ki bodo v kratkem sledile. Tako v Rimu kakor v Berlinu odločno zanikajo vse kombinacije o kakih nemških ali italijanskih, odnosno skupnih mirovnih akcijah.

Sumner Welles zapušča Evropo

RIM, 20. marca. Havas. Ameriški državni podtajnik Sumner Welles je bil včeraj na kosilu pri italijanskem zunanjem ministru grofu Ciano, zvečer se je pa odpeljal v Genovo, kjer se danes vkrca na italijanski parnik »Conte di Savoia«, s katerim se vrne v Ameriko. Dejstvo, da se Sumner Welles pred svojim odhodom iz Rima ni več sešel z Mussolinijem, se splošno tolmači kot dokaz, da sestanek na Brennerju ni bil neposredno v zvezi z njegovo mislijo. Sumner Welles tudi od Ciana, ki ga je sicer informiral o sestanku Mussolinija s Hitlerjem, ni prejel nobenega mirovnega načrta. Dasi ni Sumner Welles tudi ob odhodu iz Ri-

ma hotel dati zastopnikom tiska nobene izjave, se vendar misli, da njegove informacije, ki jih je prejel na potovanju po Evropi, niso takega značaja, da bi mogle nuditi podlago za mirovno posredovanje, ki bi imelo kakršen koli izgled na uspeh. To potrjujejo tudi najnovejše vesti iz Evropskih prestolnic in iz Washingtona.

GENOVA, 20. marca. Stefani. Danes bo iz Genove odpotoval Sumner Welles v Ameriko. Včeraj je kosil skupaj z grofom Ciano. Podati ni hotel nobene izjave, temveč je samo potrdil, da nista govorila o mirovnih predlogih. Dejal je tudi, da nosi Rooseveltovo poročilo o faktih, ne pa mirovnih predlogov.

Slo je za vojno in ne za mir

BERN, 20. marca. LRP. Po informacijah, ki so jih prejeli v Švici, je bil sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem na Brennerju prav za prav le posledica ugotovitve, da se je mislila Sumnerja Wellesa v Evropi ponesrečila in da so informacije, ki jih je zbral, take, da ne dajejo nobene upanja na kompromisni mir. Tudi Mussolini je odločno odklonil, da bi s svoje strani pričel kakršno koli mirovno akcijo ali da bi tudi samo podpiral zadevno akcijo koga drugega. Na Brennerju so zato govorili predvsem o nadaljevanju vojne in o raznih diplomatskih akcijah, ki so Nemčiji potrebne za nadaljevanje vojne. Znano je, da se Nemčija

trudi, da bi odstranila nesoglasja, ki so obstajala med Sovjetsko zvezo in Italijo, posebno glede evropskega jugovzhoda. V zvezi s tem problemom je pa treba rešiti še celo vrsto drugih, temu podrejenih vprašanj, nanašajočih se zlasti na Romunijo, Madžarsko in Turčijo. Pri vsem tem potrebuje Nemčija italijansko pomoč. Prav tako je želja Nemčije, da se Italija kot njena zaveznica pridruži tudi nemški oboroženi akciji. Kakor se zdi, zaenkrat tega še ni mogoče pričakovati, ni pa popolnoma izključeno, da se to ne bi zgodilo v primernem trenutku v bodočnosti, zlasti ako bi tako narekovali italijanski neposredni interesi.

Potrdilo uradne agencije Stefani

RIM, 20. marca. Stefani. Diplomatski urednik agencije ugotavlja, da je smešno pripisovati Mussoliniju posredovalno nalogo, kakor je ob brenerskem sestanku

naglašal demokratiški tisk. Italija želi, da dovrši svojo oborožitev v cilju obrambe svojih pravic, v ostalem pa ne obstajajo nikaki znaki, po katerih bi Italija in Nem-

čija imeli namero, prevzeti kakršnokoli iniciativo za mir. Potrebno je naglašati, da stališče demokratskih držav zavira nemotene napore za idejo mira.

Odmev Brennerja v Londonu

LONDON, 20. marca. United Press. Vznemirjenje, ki je nastalo tu zaradi sestanka Mussolinija in Hitlerja na Brennerju, se je še povečalo, ko je prišlo tolmačenje o okrepljeni italijansko-nemškega sodelovanja. Vendar v angleških vojaških krogih ne verujejo v ustvaritev nemško-italijansko-sovjetskega vojaškega bloka. Možnost tesnejšega sodelovanja med Rimom in Berlinom je pa bila sprejeta v Londonu vendarle nepovoljno, ker so tu pričakovali, da bo likvidiranje angleško - italijanskega premogovnega

spora privedlo nasprotno do zblizanja med Italijo in Anglijo in po možnosti tudi do tega, da bo Italija spremenila svoje stališče »v vojno nevmešane« države v popolno nevtralnost. Kar tiče nekih Hitlerjevih mirovnih pogojev, ki so se kolportirali po svetu in so jih objavili tudi nekateri angleški listi, se tu uradno izjavlja, da angleška vlada nima o tem absolutno nobenih informacij. Kakih takih predlogov ni izročil angleški vladi niti Sumner Welles niti kdo drugi.

Dovolj je bilo nasilja v Evropi

LONDON, 20. marca. Reuter. Povodom raznih mirovnih kombinacij se iz uradnega angleškega vira objavlja, da zavezniški ne mislijo sprejeti nobenega kompromisnega mira. Pričakuje se nasprotno, da bodo zavezniški na podlagi svojih znanih mirovnih ciljev sestavili svoj mirovni načrt, da s tem ovržejo nemške trditve, da vnaprej in načelno odklanjajo vsak

razgovor o miru. Nasprotno, zavezniki so takoj pripravljeni skleniti mir, toda samo in izključno na podlagi svojih mirovnih ciljev, ki morajo biti v celoti sprejeti z nasprotno stranjo. Dovolj je bilo že v Evropi nasilja, da bi zavezniški mogli pristati na kak kompromisni mir. Tudi ves francoski tisk odgovarja na vesti o kompromisnem miru z odločnim: »Ne!«

Pred skupno izjavo treh velesil?

AMSTERDAM, 20. marca. Exchange Telegraph. Po informacijah iz Berlina je treba pričakovati v prihodnjih dneh zelo živahno diplomatsko aktivnost s strani Nemčije, Italije in Sovjetske zveze. Prvi korak v vrsti teh akcij je potovanje madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija v Italijo. Dalje se napoveduje obisk romunskega zunanjega ministra Gafenca v Rimu, odhod nemškega zuna-

nega ministra von Ribbentropa v Moskvo, prihod turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvo itd. Pričakuje se tudi, da bo izšla v kratkem skupna nemško - italijansko - sovjetska izjava, v kateri bodo vse tri velesile potrdile, da so pripravljene prevzeti garancije za ohranitev miru na evropskem jugovzhodu.

Namen Telekijeve poti v Rim

BUDIMPEŠTA, 20. marca. Exchange Tel. Madžarski ministrski predsednik grof Teleki je odpotoval včeraj zjutraj v Italijo, kjer se bo 24. in 25. t. m. sestel z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem in zunanjim ministrom grofom Ciano. Potovanje grofa Telekija v Rim spremljajo v Budimpešti z zelo mešanimi občutki. Kakor se zatrijuje, je odpotoval Teleki v Rim na lastno iniciativo, ne na italijansko povabilo. Madžarska vlada je namreč zelo zaskrbljena zaradi najnovejšega razvoja dogodkov, zlasti pa zaradi pritiska, ki se izvaja na njo z gotove strani. Pred vsem je tu misljena nemška akcija v Romuniji. Namen te

akcije je ali pridobiti Romunijo popolnoma za nemške načrte ali pa poslužiti se eventualno drugačnih sredstev. V obeh primerih bi bila Madžarska direktno prizadeta. V prvem primeru bi morala pristati na vsaj 10-letno opustitev vseh svojih revizionističnih akcij v Transilvaniji, v drugem pa bi utegnila biti vmešana v vojne dogodke. Grof Teleki hoče sedaj pridobiti Italijo, da bi prevzela zaščito madžarskih interesov.

TRST, 20. marca. Stefani. Predsednik madžarske vlade Teleki je došel v Trst, od koder se bo po dvodnevnem bivanju podal v Rim.

Strahovit angleški napad na nemško oporišče

Angleška letala so tekom nocojšnje noči napadla nemška letališča na otoku Syltu in jih deloma uničila

LONDON, 20. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so včeraj nekaj ur po Chamberlainovem govoru v parlamentu angleška letala napadla nemško pomorsko oporišče na otoku Syltu v bližini danske meje, kjer je izhodna točka za nemška letala pri napadih na Anglijo. Škoda, ki so jo povzročila angleška letala, je zelo velika. Opaziti je bilo nekaj direktnih zadetkov na hangarje ter pristaniške naprave. Na danski obali se je zbralo na stotine ljudi, ki so opazovali angleški napad na Sylt. Angleška letala so vrgla čez 100 bomb ter je ena zadela tudi municijsko skladišče, ki je eksplodiralo. Dober del pristaniških poslopij je bil zvečer v plamenu. Dvakrat so angleški letalci napadli tudi Hindenburgov nasip, ki

veže Sylt s celino. Bilo je veliko streljanja s protiletalskimi topovi.

LONDON, 20. marca. Reuter. Komunikacije, ki ga je izdalo letalsko ministrstvo davi ob 4, podaja nekaj podrobnosti o nočnem napadu angleških letal na nemško pomorsko oporišče Sylt. Angleška letala so napadla kraje Hörnum, Rantum, Morsum in List. Najprej sta napadla južni Hörnum dva angleška letalca, ki sta med pikiranjem izpustila 8 bomb, ki so zadele v hangarje. Nato pa so v presledkih sledili napadi drugih bombnikov. Okoli ene ure ponoči je priletel z juga angleški bombnik ter spustil dve bombi nad Rantum, dve nad Morsum in dve nad List, kjer so začela goreti poslopja. Danska poročila pravijo, da takega napa-

da na Sylt še ni bilo. Na danskem otoku Römö so popokale vse šipe.

LONDON, 20. marca. Reuter. V trenutku, ko so se angleški bombniki pojavili nad nemškim pomorskim oporiščem pri Borkumu, je protiletalska obramba odzvala nanje ogenj. Hotela je s hkratnimi salvami zapreti Angležem dostop do letalskih baz. Takšnega grmenja in streljanja, pravijo očividci, ni še nihče doživel. Od 20.45 pa vse do 21. ure je grmel neprestano, daleč je bilo opaziti dim eksplozivov v zraku. Čim so dale sirene prvi znak, že je stopila nemška artilerija z reflektorji v akcijo. Nekaj minut nato se je pojavilo angleško letalo nad Syltom ter odvrlo dve bombi. Takoj za njim je prišel drugi angleški bombnik s severozahoda

da in tudi odvrlo dve bombi. Neki opazovalec na danski strani je dejal, da je bilo vse obzorje osvetljeno, ko je angleška bomba zadela v polno. Angleški napad in nemški požikus obrambe je napravil na vse očividce globok vtis.

LONDON, 20. marca. Reuter. Vsa angleška letala, ki so v teku noči sodelovala pri bombardiranju Sylta, so se ob 5. zjutraj nepoškodovano vrnila v svoje baze.

KODANJ, 20. marca. Ob 1.45 je došla nad Sylt skupina angleških bombnikov. Neko letalo, ki je odvrlo bombo in zadelo v polno, se je kasneje vnelo in padlo na peščeno obalo Sylta.

ZADETA NI BILA NOBENA LADJA

LONDON, 20. marca. Havas. Z ozirom na fantastične nemške vesti v zvezi z napadom nemških letal na angleško pomorsko bazo v Scapa Flowu, se izjavlja z uradnega mesta, da ni bila ob priliki tega napada zadeta od letalskih bomb niti ena sama angleška bojna ladja.

Maribor, 20. marca.

Sedanja vojna je prinesla v zgodovino vojskovanja svoje posebnosti.

Na zahodu je na obeh straneh tako rekoč nekaj sistem utrjenih vojašnic, iz katerih v bistvu posadka ne hodi ven — edino toliko, kolikor je treba vedno tipati okrog sebe, da ne bi kdo prišel preblizu — pa še to delo opravljajo večinoma letala — bela vojna ji pravijo.

Edino bojišče, kjer se je teplo po starom in dobro krvavo, Finska, je pa tudi dalo svojo posebnost. Medtem ko se je klanje na fronti neusmiljeno nadaljevalo je odšla — odletela — delegacija finske vlade v sovražnikovo deželo in se uradno pogajala v Moskvi.

Ni dvoma, da tako močnega odpora na Finskem sovjeti niso pričakovali. Vendar ne toliko sovjetom, kolikor Nemčiji je šlo za to, da se na severu vojna konča. Ruske dobave v Nemčijo zastajajo, a, kar je skoro važnejše, v nevarnosti je bil tudi dovoz rude iz Skandinavije, kamor bi lahko posegli tudi zavezniki. Da so imeli za to akcijo resen namen, dokazuje Chamberlainova izjava v parlamentu 11. t. m., ko je dejal, da bosta Anglija in Francija skupno in nemudoma dali vso svojo pomoč in sredstva, ki jih imata na razpolago takoj, če Finska tako željo izrazi. Enako izjavo je podal v francoskem parlamentu v bistvu še določnejše Daladier. Poslanec delavske stranke Sloan je interpelativno vprašal Chamberlaina na to izjavo, ali bo Anglija za to svojo pomoč poslala na Finsko svoje čete in torej eventualno kršila norveško nevtralnost. Chamberlain je odgovoril, da nima svoji izjavi ničesar dodajati. Zbornica mu je ploskala. Položaj je bil torej jasen.

Znamenja, ki vendarle prodirajo iz rezerve ameriškega odposlanca Sumner Wellesa, kažejo, da si Amerika pridruži pravico do besede. Značilno je, da je g. Sumner Welles dal že po berlinskem in pariškem obisku objaviti stališče Amerike glede gospodarske ureditve sveta. Francoska vlada je, čim ji je Rooseveltov delegat besedilo izročil, nemudoma objavila, da brezpogojno sprejema ameriško stališče. Nemčiji se torej mudi, kajti na dolgo vojno ona ne more računati.

Kršitev nevtralnosti Skandinavije bi zavezniki pač zanikali in utemeljevali svoj prehod skozi Norveško in Švedsko s svojim članstvom Zveze narodov, ki je ob sovjetskem napadu na Finsko ugotovila, da je sovjetska Rusija napadalka in je zato uradno pozvala svoje člane (tudi Norveška in Švedska sta med člani), da Finski pomagajo.

Odločitev so imeli torej Finci. Razume se, da so Finci bili previdni. Tehtali so žive in mrtve izgube. Če bi poklicali zaveznike, bi bila vsa njihova dežela spremenjena v vojaško taborišče in mesnico — a svoje zemlje po tolikih žrtvah tudi zlahka niso hoteli dati. Razen tega ne zaupajo sovjetom, da ne bi šli pozneje po kratkem miru dalje — da se ne bi ponovila Češkoslovaška v skandinavski izdaji. Zahtevali so garancije Nemčije in Italije. Zato je šel nemški zunanji minister Ribbentrop v prvi vrsti v Rim: Italija naj bi odpovedala nadaljnjo podpiranje Finske in sama pritisnila nanjo, naj sklene mir. Glede Finske je, kot se vidi, Nemčiji ustregla. Gospod Ribbentrop je pa gotovo prinesel v Rim tudi splošni nemški načrt za mir, ki naj bi ga podprla Italija pri g. Sumner Wellesu, ko se bo vračal skozi Rim domov, a Vatikan naravnost pri prezidentu Roosevelt.

Vprašanje resne in dejanske vojne se je pa sedaj na evropskem bojišču s finski in skandinavskim problemom v celoti zelo premaknilo. Tudi, če se Finska in sovjetska Rusija za dalje časa pomirita, ostanejo skandinavske rude, za katere bo blokadna sila prej ali slej zgrabila.

Da je kamen spotike že postavljen in pot do konflikta odprta, dokazuje 5. točka izmed sedmih sovjetskih pogojev, ki jih je Finska delegacija podpisala. Točka se glasi: »Sovjetska unija ima pravico na prost prehod, brez carinske kontrole čez Petsamo na Norveško in obratno.«

Tudi ta točka je ratificirana. Bojišče se z odpadom Finske torej ni skrčilo, pač pa nevarno raztegnilo.

M. Š. (Pariz).

Demisija Daladierjeve vlade

PARIZ, 20. marca. Ass. Press. V Parizu se pričakuje, da bo izvršena v najkrajšem času rekonstrukcija vlade. Širijo se tudi vesti, da bo postal v rekonstruirani Daladierjevi vladi zunanji minister Pierre Laval. Lavalova misija naj bi bila v prvi vrsti pridobiti Italijo za oddaljevanje od Nemčije in približanje zaveznikom. V tem primeru se že zatrjuje, da bi Laval takoj po imenovanju za zunanjega ministra odpotoval v Rim, kjer bi se sestal z Mussolinijem in grofom Ciano. Laval je, ka-

kor znano, tudi svoječasno sklenil z Mussolinijem italijansko-francoski sporazum, katerega pa so v Rimu pozneje odpovedali.

PARIZ, 20. marca. Havas. Daladier je dobil v parlamentu zaupnico z 239 proti enemu glasu ter okoli 300 abstinenčnih.

PARIZ, 20. marca. Havas. Člani Daladierjeve vlade so odšli danes dopoldne skupno v Elizejsko palačo, da podajo prezidentu Lebrunu kolektivno izjavo o odstopu vlade.

Energične Chamberlainove besede

LONDON, 20. marca. Reuter. Včeraj je podal ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici poročilo o položaju glede vojne in mednarodnih političnih dogodkov. Uvodoma je govoril o sklenitvi miru med Finsko in Sovjetsko zvezo. Zavezniki so materialno ves čas podpirali Finsko in imeli pripravljenih tudi 100 ti-soč mož, da ji jih pošljejo na pomoč. Krivda zato ne zadene zaveznikov. Finska formalno ni prosila za pomoč in Švedska in Norveška nista bili pripravljeni dovoliti prehoda. Glede akcije S. Wellesa je dejal, da se je Rooseveltov odposlanec mogel prepričati o enotni in nezlomljivi volji zaveznikov. Glede sestanka na Brennerju je naglasil, da se zavezniki ne bodo dali odvrniti s svoje poti v prav nobenem primeru.

LONDON, 20. marca. Reuter. Na kraju debate v parlamentu je laburistični poslanec Dalton naglasil, da »skuša Nemčija z vsemi silami nadoknaditi primanjkljaj prehrane in surovin iz nevtralnih držav. Niti pravno niti moralno nima Nemčija pravice, sklicevati se na mednarodno pravo in postopek Velike Britanije. Kdor se hoče sklicevati na pravo, mora sam imeti čisto vest. Če pa Nemci nimajo. Vprašamo nevtralce, ali menijo res v vsem postopati nevtralnost. Velika Britanija naj postopa proti njim po njihovih dejanjih. Vlada naj ugotovi, kdo je Angliji naklonjen, kdo ne.«

LONDON, 20. marca. Reuter. V odgovoru na izvajanja poslanca Daltona je Chamberlain dejal, da Anglija ni opustila nobenega trenutka, da zadosti mednarodnemu pravu pomorstva. V boju z nasprotnikom je pa treba imeti nekatera načela obzirnosti do ostalih nevtralcev. Dalton je trdil, da je Norveška tolerirala prehod nemških bojnih ladij, nima pa za to dokazov. Če bi ugotovili le en tak primer, ne bi oklevali, da bi tudi sami zapluli v norveške vode in preprečili nadaljnje izkoriščanje nevtralnega področja. V zvezi z vprašanji glede Finske je Chamberlain dejal, da bi Velika Britanija gotovo poslala pomoč, če bi jo Finska uradno terjala. V Angliji v tem pogledu ni bilo oklevanja. »Pripravljeni smo biti, poslati tudi večje število vojaštva in bombnikov. Vlada mora računati v svoji proizvodnji tudi s pospešenim transportom na potrebne prostore. Dalton naj bo prepričan, da se Anglija ne bo prenašala v pogajanjih za mir, če ne bo naletela na pogoje, ki bodo odgovarjali njenim ciljem, zaradi katerih so zavezniki šli v vojno. V tem pogledu v celoti osvajam in podpisem besede, ki jih je pred dnevi naglasil Roosevelt. Do zadnjega trenutka sem se nadejal, da bo mir vendarle rešen, zdaj ko smo primorani poseči po orožju, sem tako odločen in uporen, da hočem ostvaritev postavljene cilja.«

Pred rekonstrukcijo finske vlade

HELSINKI, 20. marca. DNB. Po odstopu ministra za narodno obrambo in prosvetnega ministra pričakujejo, da bo v najkrajšem času vlada rekonstruirana. List »Uusi Suomi« piše, da bo nova zunanja politika Finske imela zelo težke naloge. Finska je pred novimi nalogami, nje-

zunanja politika se bo morala voditi po načelih samostojnosti. Trenutni občutki ne bodo smeli biti gonilna sila. Finska je majhna država, kar se ne sme pozabiti. Prav tako se ne smejo obsojati velike sile, še manj gojiti kakršne koli simpatije ali antipatije do njih.

Nordijska zveza še ni jasna

STOCKHOLM, 20. marca. DNB. Priprave za obrambno zvezo nordijskih držav se nadaljujejo. Konkreten načrt še ni izdelan, vsa zadeva je še precej nejasna. S sovjetske strani niso v tem pogledu dali še nobene izjave. Glede utrjevanja novih mej je bilo govora že v Moskvi.

Švedski zunanji minister je pred dnevi izjavil, da Švedska v vprašanju obrambne zveze ni postavila sovjetov pred nejasno dejstvo. S švedske strani je bilo naglašeno, da bi bilo švedsko javno mnenje terjalo tujo intervencijo le v primeru, da bi bili pogoji, stavljeni Finski, pretežki.

Nemška delegacija za Bukarešto

PARIZ, 20. marca. Havas. Dr. Schacht bo 21. t. m. odpotoval z Dunaja v Bukarešto. Z njim bosta potovala državni podtajnik Waiszäcker in šef nemške delavne fronte dr. Robert Ley.

Belgijske obmejne utrdbe

BRUSELJ, 20. marca. Havas. Notranje ministrstvo je izdalo poročilo o obrambnih ukrepih države od septembra dalje. Zabetoniranih je jeklenih pregrad proti tankom v dolžini 79 km. Zanje so porabili 36.000 ton jekla, 1000 ton jeklenih kablov in 150 ton barve za kamuflaže. Obrambne zapreke so zgrajene tako, da jih je v dolinah kakor na prelazih nemogoče preiti.

ROOSEVELT O AMERIŠKIH LETALIH

WASHINGTON, 20. marca. Reuter. Roosevelt je novinarjem dejal, da so letalske tovarne že v teku druge polovice lanskega leta potrojile proizvodnjo. Na očitek, da se s prodajo vojnih letal v Evropo razkrivajo tajne USA, je Roosevelt poudaril, da o tem sploh ne more biti govora. »Letala sama ne predstavljajo nikake tajne, pač pa orožje in mehanizem ma-

nevriranja. To orožje je pa takšno, da ga nima nobena druga država sveta.«

DUFF COOPER SE VRAČA

GENOVA, 20. marca. Stefani. Iz Amerike je prispel bivši lord angelske admiralitete Duff Cooper in nadaljeval pot v London.

NASI DELAVCI ZA FRANCIJO

PARIZ, 20. marca. Havas. Senat je sprejel načrt zakona o zamenjavi delovne sile med Francijo in Jugoslavijo.

HULL DEMANTIRA

WASHINGTON, 20. marca. Minister Hull je izjavil predstavnikom tiska, da so netočene vesti, da bo za ameriškega poslanca v Berlinu imenovan Pickett.

Smrtna nesreča na Glavnem mostu

MARIBOR, 20. marca. Danes opoldne je neki tovorni avto do smrti povozil na glavnem mostu nekega starejšega možkega. Podrobnejše poročilo bomo objavili jutri.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura + 1,0, danes najnižja — 0,8, opolne + 1,2. Padavin od včerajšnjega dežja je bilo 9,6 mm.

Domači zadiski

Aca Stanojević resno obolev

Najstarejši srbski politik in voditelj staroradikalov, Aca Stanojević je znova resno obolev. Prepeljali so ga iz Knjaževca v sanatorij dr. Petkovića v Nišu. Glavni odbor Radikalne stranke se je sestal k sebi, k Stanojeviću je pohitel dr. Krsta Miletić, za njim pa Miša Trifunović. Ker bolnik ne more ničesar zaužiti, se boje najhujšega.

Kaj je s političnimi zakoni

V kabinetu ministra pri predsedništvu vlade dr. Konstantinovića je bila včeraj ožja konferenca, ki sta ji prisostvovala dr. Maček in dr. Laza Marković. Konferenca je bila v zvezi z donošenjem političnih zakonov in zakona o tisku. Dr. Maček želi, da se čimprej izvedejo temeljite politične uredbe, da bi se politično življenje normaliziralo. Uredbe so že stilizirane, v ministrstvu pravde je prav tako izdelan načrt revizije tiskovnega zakona.

Kmetje pristopajo k SDS

V Vrlici v Dalmaciji je bila 18. t. m. konferenca veljakov, ki ji je prisostvovalo tudi nad 200 kmetov. Po razjasnitvi notranje in zunanje političnega položaja države so navzočni soglasno pristopili v Samostojno demokratsko stranko. Zdal bo novoustanovljen akcijski odbor, v katerem je 18 kmetov, organiziral strankino gibanje po vsej krajini.

Srbsko kmečko gibanje

Izvršni odbor novo osnovane Narodne seljačke stranke v Beogradu je obiskal utemeljitelja zemljoradniškega gibanja prof. Mihajla Avramovića. V nagovoru je predsednik Todorović naglasil, da »je bil Avramović tisti, ki je prvi domel, da morajo tudi Srbi imeti gibanje, kakršno je prerodilo že Bolgarijo in Hrvate. Narodna seljačka stranka se mora kot srbsko kmečko gibanje nasloniti na hrvatsko in bolgarsko kmečko gibanje.« — Avramović je na v odgovoru poudaril, da »morajo biti kmetje vedno budni in dosledni. Spoznati se morajo s svojimi pravi prijatelji in zavezniki, ki jih imajo v vladi. Stranka ima srečo, da je dobila gonilno silo v dr. Dragoljubu Jovanoviću, ki je kmečko gibanje razumel v modernem smislu potreb.«

Okrog Demokratske stranke

»Trgovinski Glasnik« piše, da je bila »zaradi zadržanja demokratske levice, ki noče nastopiti proti Demokratski stranki, onemogočena ustanovitev nove stranke, ki naj bi imela desnico, centrum in levico. Predstavniki levice so pripravljani, približati se matični stranki, če bo to potrebno. Stoje pa od početka na stališču, da je bil sporazum potreben, brez ozira na to, kdo ga je na srbski strani sklenil ter da se mora obdržati v interesu Srbov in Hrvatov kakor državne celine.«

Depolitizacija uradnikov

»Ne more se dopustiti, da po zlomu diktature režima ostane diktatura uradništva. Naravno je, da imamo veliko število sposobnih in spoštovanih vrednih uradnikov, so pa tudi taki, ki bi boljše storili, če bi si izbrali poklic, v katerem bi napravili manj škode. Takšni ljudje sabotirajo ali pa aktivno posegajo v politične stvari. Navajeni služiti svojemu resornemu šefu ne le kot predpostavljenemu, temveč tudi kot politiku, smatrajo za potrebno, prikupiti se mu s tem, da se mešajo v politične zadeve. Vlada je ta pojav sprejela z nezadovoljstvom in sklenjeno je, da se mora uradništvo depolitizirati. Prvi je takšno depolitizacijo izvedel finančni minister dr. Šutej, ki je uradništvu svojega resora prepovedal članstvo katere koli stranke. Zdal je vrsta na drugih ministrstvih, da to store. Po našem mnenju ne terjajo nikaki resni strankarski interesi vmešavanja uradništva v politiko. Politika zedinjenja treh južnoslovanskih narodov ne more prinesiti uspeha brez politike sporazuma. Vse konstruktivne sile hrvatske, srbske in slovenske je treba združiti za izgradnjo pravičnega sporazuma. Ker je ta politika državna, se ne more trpeti, da bi jo uradniki sabotirali.« (»Hrv. Dnevnik«.)

Novice

Delavci in potapljači dvigajo žrtve iz Kolpe

Do sedaj so dvignili 4 trupla, od katerih so 3 identificirana — Ranjenci so preživeli strahotno noč — Preiskava o nesreči

Včeraj popoldne so začeli z dviganjem vagonov, ki so zdrseli v Kolpo pri stranski železniški katastrofi pri Ozlju. Vagone dviga reševalna garnitura iz Maribora, ki je pripeljala s sabo 30 tonski žerjav. S tem žerjavom bodo dvignili tudi lokomotivo. Skupino najboljših reševalcev vodi inž. Šaupah.

Ko so delavci odstranili krov z vagona tretjega razreda, so našli v vagonu štiri trupla: tri moške in eno žensko. — Moški so Marko Draženović iz Jezeran, Matevž Gorenc i okolice Sv. Jošta pri Kranju, delavec Jovo Krmpotič iz Lelunja. Ženskega trupla pa še niso identificirali; vse pa kaže, da je ženska iz Ljubljane.

Dvigavanje vagonov zelo otežkoča narasla Kolpa, kalna voda in grušč, ki ga je nanesel plaz na vagon. Še vedno ni ugotovljeno, koliko je smrtnih žrtev, ker se reševalcem še ni posrečilo prodreti v notranjost vagonov. Bojijo pa se, da so tudi pod lokomotivo mrtva trupla.

Dviganje žrtev

Truplo Matevža Gorenc je izvelel izpod lokomotive, ki so jo začeli demonstirati, strojni delavec Bogomir Trglez. Truplo je bilo docela razmesarjeno. Gorenc je morala ubiti že skala, nakar se je še prevrnila nanj lokomotiva. Reševalci so odkrili tudi visokošolska skripta, na katerih je naveden kot lastnik nek Marijan Gorišek. Verjetno je, da je ta skripta prenašal tudi kak drug študent. Nekaj zatem je Trglez izvelel z grebljo truplo 19 letnega Dražekoviča iz Jezeran pri Brinju na Hrvaškem. Ker ni na Dražekoviču znakov poškodb, se je gotovo utopil. Žensko truplo, v katerega obleki so našli 5900 din gotovine, pa so izveleli delavci okoli poldneva. Truplo 40 letnega delavca Jova Krmpotiča pa je dvignil potapljač.

Poklicni potapljač Ivan Rakić iz Sušaka

se je dvakrat spustil v reko. Prvič je v deroči vodi odmontiral ograjo pred vagonom, drugič pa je dal iz vode znak, da so mu poslali vrvi, na katero je potem privezal najdeno truplo. Pri potapljanju je bil navzoč Josip Štefan iz Sušaka.

Kako je prišlo do katastrofe?

Dosedanja preiskava je ugotovila, da je imel ponesrečeni vlak, ko je odvozil iz Karlovca proti Metliki, celih 25 minut zamude. Kurjač Marinišek je sicer opazil 10 metrov pred plazom nesrečo ter opozoril strojevodja Pogačarja, ki je začel z vso silo zavirati vlak. A je bilo že prepozno. Plaz je zdrobil prtljažni voz, na katerem sta se vozila vlakovodja Čadež in prtljažnik Žnidarič, ki sta se nato zadnji trenutek izklopala izpod ruševin. Docela pa je plaz zdrobil prvi osebni voz tretjega razreda. Drugi in tretji vagon sta nato zdrvela po strmini v Kolpo. Tudi naslednji voz II. razreda je zdrknil po

strmini, vendar pa ni zdrsel v reko. Po nesreči so po vagonih takoj ugasnile luči, da je bilo iz teme slišati ječanje in klicanje na pomoč.

Ranjenci ležijo po večini v bolnišnici v Karlovcih. Na obrazih vseh je še vedno začrtana groza strahotne noči, ki so jo prestali ob kalni Kolpi. S pritajeno grozo pripovedujejo o tragičnih dogodkih, ki so se odigrali pred njihovimi očmi v trenutkih, ko je tudi njih življenje viselo na niti. Nekateri izmed njih so se rešili v zadnjih trenutkih, težko ranjena učiteljica Zlata Demšarjeva, ki je potovala v Slovenijo, pa pravi, da sta dva potnika ostala v njenem vagonu ter se utopila.

Na kraju nesreče se je nabrala množica prebivalstva, ki opazuje reševalna dela. Po izjavi železniškega ravnatelja inž. Teršaka iz Zagreba je nastala nesreča zaradi plazu, vagoni pa so zdrknili v reko, ker ni proga na ovinku zadostno razširjena.

Pomanjkanje bencina v turističnih krajih

Številni tujskoprometni kraji in predeli v Sloveniji so v zvezi s tujskim prometom zelo navezani na uporabo motornih vozil. Predvsem pride v poštev prirejanje izletov, dalje prevozi od železniških postaj do več ali manj oddaljenih turističnih postojank in pa tudi redne izletniške proge posameznih avtobusnih podjetij. Nedavno je bila prodaja tekočega goriva za motorna vozila s posebno naredbo omejena na skrajni minimum, ki daleč ne bo zadostoval za uporabo motornih vozil v turističnem prometu glavne sezone. Z naredbo določena količina tekočega goriva predstavlja po izkustvih komaj eno petino količine, ki je potrebna za motorna vozila v glavni turistični sezoni, predvsem za prirejanje izletov in

za prevažanje turistov z avtomobili, avtobusi in avtokari. Zato sta obe Tujskoprometni zvezi v Sloveniji na pristojnih mestih podvzeli potrebne korake, da bi se posameznim obratom, ki uporabljajo motorna vozila v zvezi s tujskim prometom izjemoma nudila možnost nakupa večjih količin tekočega goriva, vsaj za časa glavne turistične sezone. Upati je, da bodo odločujoče oblasti ugodile temu predlogu, saj zahtevajo interese našega tujkega prometa ravno v letošnji sezoni, da se vsaki pomanjkljivosti posveti največja pozornost in da se pravočasno odstranijo vsi nedostatk, ki utegnejo ovirati razvoj tujkega prometa, važne paloge gospodarskega življenja v Sloveniji.

c Novi grobovi. V Komenskega ulici 18 je umrla 79 letna zasebnica Julijana Orešnik. Na Zg. Hudinji 27 je umrl sinček služkinje France Jovan, v bolnišnici pa sta umrla 32 letna dninarica Angela Pautner iz Polul pri Celju in 12 letna žena malega pošestnika Marija Romih iz Vodenovega pri Smarju.

c Jožefovo je pokvarilo deževno vreme. Tujcev ni bilo, pri trgovcih in gostilničarjih je izostala običajna živahnost.

c Izdajanje poslovnih knjižic je zaključilo predstojništvo mestne policije. Vsi, ki si knjižice še niso nabavili, se naj zglasijo pri mestnem poglavarstvu.

c Spominsko ploščo v svetovni vojni padlim vojakom teharske občine bodo na Teharjih odkrili 25. marca ob pol 11. uri popoldne.

Ptuj

PROTITUBERKULOZNA LIGA

je imela v mestni posvetovalnici občni zbor, ki ga je vodil podpredsednik dr. Remec. Najprej se je spomnil pokojnega ustanovitelja in predsednika lige dr. Bele Stuhca, ki je preminul pred nekaj tedni. Kakor vedno so pokazale najboljši uspeh pri protituberkuloznem tednu šole, medtem ko so mnogi občinski in župnijski uradi vrnili listke nedotaknjene. Liga vzdržuje dispanzer s podporami in pro-

VELIKONOČNA ŠTEVILKA »VEČERNIKA« BO IZŠLA ŽE V PETEK, 22. t. m., KOT REDNA ŠTEVILKA TER BO ODPREMLJENA Z VLAKI KOT VSAKA REDNA ŠTEVILKA.

stovoljnimi prispevki. Ker je jetika v plujskem okraju močno razširjena, bolj kot v industrijskih krajih, in so naloge dispanzerja vedno večje, se bo moralo delo lige še razširiti. Za predsednika je bil izvoljen okrajni načelnik dr. Farenik. V poslovnem letu je bilo okoli 10.000 din dohodkov in istotako izdatkov.

p Petroviča Josipa, trafikantu v Slomškovi ulici in pridnemu razprodajalcu »Večernika« čestitamo k njegovi 60 letnici.

p Avtobus v Haloze. V letošnji hudi zimi so morali ustaviti avtobusni promet v Haloze. Te dni je pričel poštni avto znova redno voziti.

p Precej setve je ovenelo. Ker je leto predolgo ležala na selvi zamrzla snežna plast, ki ni propuščala zraka, je sedaj opaziti, da je v plujski okolici precej setve ovenelo.

p Pomlad na trgu. Poleg luka, s katerim je naš trg vedno preskrbljen, pozimi in poleti, se pojavlja v zadnjih dneh prva spomladanska solata in cvetje.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes »Pazi, da se ne zaljubiš«. Zabavna nemška komedija.

o Za poplavljeni pižmovke. Zadnja velika poplava Mure je nanesla v spodnji del Apačke kotline okrog vasi Lutverci in Podgrad celo množino pižmovk. Potrebno bi bilo, da oblasti nevarnost škodljivca za treje prej, preden se bo razširil po vsej okolici.

o Brezposelni inženirji in taki, ki iščejo novih službenih mest, se vabijo, da javijo Udruženju jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekciji Ljubljana: svoj točen naslov s podatki o stroki in praksi v svrhu evidence.

n Katastrofalna poplava grozi Bački. Pod vodo je ogromno zemlje. Ljudje so morali izprazniti svoja stanovanja. Škoda je neprecenljiva.

n Jugoslovansko-romunska gospodarska zbornica je bila v Beogradu ob prisotnosti romunskih in naših državnikov nad vse slovesno ustanovljena. Govora romunskega trgovskega ministra Cristua in našega ministra dr. Andresa sta bila za medsebojne gospodarske odnose obeh držav zelo pomembna.

n Povečanje kulture konoplje. Gospodarstveniki so sklenili, da bodo letos močno povečali nasade konoplje, ker so potrebe vedno večje.

n Milijon kg našega tobaka so kupili Nemci, ko so se te dni mudili v Splitu in Dubrovniku. Nedavno smo tudi Slovaški prodali 300.000 kg tobaka.

n O spemembi novega davčnega zakona razpravljajo te dni zastopniki finančnega ministrstva in gospodarskih ustanov. Kakor se čuje, ni pričakovati bistvenih sprememb.

n Jugoslovansko šumarsko udruženje v Zagrebu je na izrednem občnem zboru sklenilo likvidacijo. Namesto udruženja bo ustanovljena federativna zveza za srbska, hrvaška in slovenska šumarska društva.

Obmejni Cirilmetodarji na straži

Na zborovanju gornjeradgonskih Cirilmetodarjev se je dotaknil predsednik Fr. Samec v splošnem poročilu med drugim tudi socialnega vprašanja naših obmejnih viničarjev, ki morajo delati za nizke plače, ki nikakor ne zadostujejo za preživljanje številnih družin. Podružnica je ob božičnih praznikih obdarovala revno deco v Gor. Radgoni, Apačah, Stogovcih in Ščavnici. Tajniško poročilo je podal Zarko Burja. Članstvo podružnice je naraslo od 54 na 93. V letu 1939 je pristopilo v podružnico tudi učiteljstvo šol v Ščavnici, Apačah in Stogovcih. — Blagajničarka Štiblerjeva je poročala, da so znašali dohodki leta 1939

2.363,50 din; izdatki 2.228,50 din. Lanskoletno kresovanje je bilo prvič brez godbe, ker se kapelniki, ki je tuj državljani, ter še dandanes načeljuje tej godbi, ni hotel zavedati dolžnosti do sodelovanja pri prireditvah podružnice CMD. Za predsednika je bil ponovno izvoljen veterinarski svetnik France Samec. Kot zaupniki pa so bili izvoljeni v upravo za Apače upravitelj Hinko Šnuderl, za Stogovce upravitelj Kreuh in za Ščavnico upravitelj Peter Nemec. Dne 13. aprila t. l. zvečer priredi podružnica predavanje po delegatu centrale iz Ljubljane o narodno obrambnem delu CMD.

Ljubljana

Križa podeželskega trgovstva

Združenje trgovcev za ljubljansko okolico je imelo v četrtek v Ljubljani v Trgovskem domu svoj redni letni občni zbor. Poročila so razložila velike težave, s katerimi se bori trgovstvo na deželi. Težave, ki jih povzročajo nemirni časi, se še bolj kakor nad trgovcem v mestu znašajo nad trgovcem podeželja. Laže si ohrani dobavne vire in uspešneje se bori proti nepoštenemu krošnjarstvu trgovec v mestu kakor pa v vasi. — Uredba za pobijanje draginje, je menil predsednik združenja g. Lgar iz St. Vida, za podeželske trgovce ni potrebna, kajti zadovoljni smo, če blago

sploh dobimo in s prodajo zaslužimo sredstva za skromno življenje. Tajniško poročilo, ki ga je podal g. Šmuc, pa dobro označuje krizo podeželskega trgovstva že z naslednjo ugotovitvijo: Združenje okoliških trgovcev je imelo l. 1931 okrog 850 članov, zdaj pa jih je 493 in pri vseh teh trgovcih v ljubljanski okolici je zaposlenih samo še 44 trgovskih sotrudnikov in kakih 35 vajencev. Mali trgovec na deželi je le še nekakšen posredovalec pri prodaji glavnih življenjskih potrebščin, nakup ostalega blaga pa se usmerja drugam v škodo podeželskega trgovstva.

Celje

Zborovanje steklarjev

V Celju so zborovali steklarji iz vseh krajev Slovenije. Vodil je zborovanje predsednik Ivan Kovačič iz Maribora, ki je govoril o splošnem položaju steklarske obrti, o davčnih vprašanjih, pomočniškem in vajeniškem vprašanju, socialnem vprašanju, šumarstvu in pobijanju draginje. Steklarji imajo poleg rokodelske obrti večinoma tudi trgovino, zato je malo članov povsod obdanih. Obrt sta odpovedala dva člana, novo obrt pa so dobili trije. Združenje je imelo v preteklem poslovnem letu 4515 dinarjev dohodkov in 4313 dinarjev izdatkov.

ZBOROVANJE DRŽAVNE KRAJEVNE ZAŠČITE

Državna krajevna zaščita dece in mladine je imela občni zbor. Predsednica je v svojem govoru podala splošno poročilo o delovanju zaščite v minulem letu ter se zahvalila vsem dobrotnikom, ki so društvo podpirali. Tajniško poročilo navaja, da je zaščita lani priredila Miklavžovo obdarovanje učencev vseh štirih celjskih ljudskih šol. K akciji so mnogo pripomogli banovina, celjska mestna občina in drugi. Celjska mestna občina je na intervencijo krajevne zaščite nudila solam 58.000 din podpore. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da so bili izdatki večji nego dohodki. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor.

**Uspešna
oglaševanje**

Vam bo nudil velikonočni »Večernik«, ki bo izšel že

v petek

na 32 straneh ter bo štiri dni v rokah čitateljev.

Brez oglaševanja ni trgovine!

Maribor

Profesorji, dijaki in demokratizacija srednjega šolstva

PREDAVANJE PROF. JANA ŠEDIVYJA NA LJUDSKI UNIVERZI V STUDEN CIH

Starši in vzgojitelji smo z velikim zanimanjem sledili predavanju g. prof. Šedivyja, ker se zavedamo brez izjeme, da je naša srednja šola, častitljiva starina iz nam ne vedno naklonjene preteklosti, daleč zaostala za razvojem sodobne družbe. Je še vedno v službi onih, ki so vajeni predpravice. Nekoč so bile take predprave vezane na rojstvo, danes na — denar. Kdor tega ne verjame, naj misli na šolnine, na drage učne knjige in na ostale stroške šolanja, na ovire, ki ne dovoljujejo obiska srednje šole na pr. nadarjenim kmetijskim fantom. Znižanje šolnine v izjemnih slučajih, malenkostne podpore dijakov, izposojene učne knjige in podobne malenkosti nikakor ne morejo zakriti dejstva, da je tudi naša srednja šola pod pritiskom vladarja sveta: zlata.

Druga očitna napaka naše srednje šole je da nima samostojnega in zaokroženega delovnega smotra. Je bolj pripravljavica za univerzitetni študij, ima tedaj značaj pripravljavnice. Z načinom dela in z obrazlovalnim gradivom nudi mladini nekaj, ne ali manj potrebnega, ne daja pa višji kulturni standard onim, ki popolnoma pravilno istovetijo pojem inteligentnega človeka s pojmom človeka z maturo. Klavzula na maturitetnem spričevanju, da je lastnik goden za višješolski študij ni več sodobna, ker razvoj življenja zahteva potrdilo, da je maturant goden za naziv inteligentnega slovenskega človeka.

Današnja srednja šola morda nehoti več število polinteligentov, družabne glasti, katera radi nepopolne, ne zaokrožene izobrazbe samo išče svoje mesto v sodobni družbi, toda se ne najde in zato je aktivna pri podiranju, nesposobna pa pri — gradnji...

Kje je rešitev? Samo v reformi. Srednja šola mora dobiti sodobnim priklanam odgovarjajoč delovni smoter. Pri-

prevlajati mora za življenje, ne pa za višješolski študij. Naj ne služi le premožnim, nego vsemu narodu. Dovoliti mora vstop vsem, ki hočejo imeti višjo izobrazbo, zato mora najti druga pota in sredstva za selekcijo, nego so ona, s katerimi se poslužuje recimo danes. Baje valedobrina »visok nivo« lahko postane žrtev, če bo nudila reformirana srednja šola več socialnega čuta, več demokratične miselnosti, več smisla za pravice in dolžnosti državljanov in več volje za nesebično delo v prid narodne in državne skupnosti. Tudi metodično bo morala kreniti na nova pota. Formalno oblikovanje bo morala zamenjati samodelavnosti. Danes dijak bolj posluša, potrebno pa je, da misli, debatira, da se navadi na načrtno delo in da si pribori več čuta odgovornosti.

Srednja šola bo postala resen instrument narodne omike šele takrat, če bo dovolila obisk tudi revnim slojem. Glede predmetov in obrazovalnega gradiva se bo morala približati potrebam sodobnega življenja in nikakor ne bo mogla izhajati

brez reformirane vzgoje svojih nastavnikov. Tam, kjer danes prevladuje priprava za temeljito strokovno znanje, bo potreben nov spremljevalec: priprava za pedagoško neoporečno delo. Bojimo se, da bo reformirana srednja šola imela še neko novotarijo, ne bo poznala načeloma do pokojinske godnosti obvezne nastavitve.

Take in podobne misli so tile v srcu in v duši poslušalcev, ko je razlagal g. prof. Šedivy nekatere rezultate izvedene ankete, ki so pokazali, da ima poslušalstvo prav, če želi imeti reformirano srednjo šolo in samo odobrava pogum vseh, ki brez ozira na današnje težke čase zamenjajo neplodno čakanje z aktivnostjo.

Predavanje prof. Šedivyja je zelo odličen prispevek k spoštovanju slovenskega srednješolskega profesorskega stanu, ker je pokazalo, da vzgojitelji naše mladine z veliko ljubeznijo in razumevanjem sledijo razvoju naše narodne in državne zajednice, da so pogumni, iniciativni: naši!

Studenčan.

Za olepšavo našega mesta

Te dni je bila prva seja upravnega odbora Tujskoprometnega in olepševalnega društva v Mariboru pod predsedstvom novo izvoljenega predsednika g. inž. Šlajmerja Vladimira, ki je v svojem nastopnem govoru obrazložil smoter društva. Razen obravnavanja tekočih zadev je društvo med drugim tudi sklenilo, da posuje s peskom vsa pešpota v starem delu mestnega parka, da očisti mestne parke in ostale nasade ter izvrši pomladanski nasad cvetlic. Popravile in prepleksale se bodo nadalje klopi in mostički ter nabavili novi betonski kolčki za rondoje in pešpota. Obravnaval se je dalje tudi projekt o gradbi primernega rastlinjaka ter otroških igrišč v mestnem

parku in magdalenskem predmestju ter se bo glede namestitve teh igrišč vršil lokalni ogled, čim skopni sneg.

Lepi nasadi so okras vsakega mesta. Maribor ima velike parke in nasade, ki jih Tujskoprometno in olepševalno društvo po svojih skromnih močeh s pomočjo mestne občine urejata, olepšata in vzdržujeta. Mestno olepševalno društvo se obrača na občinstvo z nujno prošnjo, da mestne parke in ostale javne nasade čuva, da gleda po parkih in v mestu na največjo snago, da bo tako naše mesto nam samim v veselje in ponos. Hišni lastniki se naprošajo, da olepšajo svoje predvrtve ter okrasijo okna in balkone s cveticami.

Ne izrabljajte konsumentov

Med našimi gospodinjami je veliko razurjenje zaradi nenadoma povečane dražnje. Velika noč je tu in skoraj vse življenjske potrebščine so se podražile za 2 do 3 din in še več. Tako naglega in tako velikega porasta cen že dolgo ni bilo. Mesarji so kar čez noč povišali cene mesa, masti in slanini. Cene so se dvignile povprečno za 2 do 3 din. Tako je teletina najslabše vrste sedaj po 10 din, govedina po 10 do 12 din kg, in sicer najslabša! Slanino prodajajo po 18 do 20 din, mast po 20 do 21 din, salo po 18 din. Torej vse cene so višje za okoli 3 din. Mesarji so povišali cene zaradi velikega

izvoza živine. To bi morali odločujoči krogi preprečiti, ker je to izrabljanje konsumentov na račun izvoza.

Najhuje pa je pri mleku. Mleko so danes prodajali na trgu po 4 din liter in ga še ni bilo dovolj! Pravijo, da bo še dražje. Mleko, ki je najvažnejša ljudska prehrana, je doseglo tako visoko ceno, da si ga siromak, ki ga najbolj potrebuje, ne bo mogel več privoščiti. Enako je tudi pri olju. Bučno olje je po 21 din liter, pred dvema dneva pa je bilo še po 18 din. Oblasti naj takšno izrabljanje preprečijo!

Máchova akademija na učiteljski šoli

V nedeljo je bila v slavnostni dvorani učiteljske šole akademija, posvečena spominu češkega genija Karla Máche. Mladi podjetni učiteljski Borovka Arnošt je bil proslavo zasnoval že septembra, ki pa radi tehničnih ovir ni dosegla svojega namena.

Prireditelji so poskrbeli, da je bila dvorana lepo okrašena.

Udeležence je pozdravil predsednik U. M. U. Na. g. Simončič. Naglasil je važnost in potrebo akademije.

G. Lužnik je gladko in s primernim apotrofom citiral Josefa Hore: Máchovo jezero v Debeljakovem prevodu.

Nato je g. Borovka Arnošt v kratkem orisal pomen K. H. Máche v razvoju češke literature.

Mácha je imel krasen in krut delež, prejel je češko književno dobo nalik gorečemu meteorju v času, ko se je začelo v njej čele svitati, preletel je in ugasnil, toda njegova moč gori nemoteno in čisto dalje tudi po desetih letih in njegove besede opajajo danes bolj kakor kdaj koli prej v času, ko je češki narod izgubil svojo narodno svobodo, njegove besede opajajo, kar da bi ne bile jezik neke dobe, temveč pesem večnosti.

Naslednja točka je prinesla odlomek »Maja« v Debeljakovem prevodu. Gdč. Fa-

blanek in lirčno-psihološko pesem »Harfa-Blanik«.

Želeli je, da se takih prireditvev udeleži tudi javnost, ki bo le potem vedela ceniti smotre in cilje učiteljskega naraščaja.

Slavnosti so prisostvovali g. prof. Šilich, g. prof. Mitjač in g. prof. Smolej.

Na Seja mestnega sveta bo drevi ob pol 10, na kateri bodo razpravljali o maksimalnem ceniku za gostinske obrate in o potrditvi računskega zaključka MP za leto 1938-39.

Mariborski muzikant dobil na loteriji. Iz Beograda je dobil godbenik Ziga Rac iz Grajske kavarne vest, da je na loteriji zadel 250.000 din. Srečnik pravi, da bo kljub temu ostal muzikant.

V počastitev spomina pok. prof. Gabrijela Majcena je darovala ga. Antonija Dev, vdova po sod. svet., 100 din Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju.

Ribiški trg je bil danes slabo založen. Sardele so prodajali po 14, popeline po 14, mola po 20 din kg.

Društvo jug. drž. in samoupravnih upokojencev ima občni zbor v nedeljo, 7. aprila ob 9. v Narodnem domu.

Deževno jožefovanje. Mnogi, ki so se nadejali veselega tradicionalnega jožefovanja v Studencih, so bili zaradi dežja razočarani. Pri sv. Jožefu ni bilo tiste običajne razgibanosti. Dež je ves dan zadrževal ljudi doma in le redki so bili tisti, ki so kljub deževnemu vremenu odšli v Studence, kjer so razni branjevci in komedianti zaman gledali v nebo, kdaj se bo zjasnilo.

Zmanjšanje obsejnih promet smo za beležili v preteklem mesecu. Preko severne meje je dopotovalo v našo državo 2.030 potnikov, odpotovalo pa samo 1.900.

m Mesto venca na grob uglednih domačinov Izidorja Klotnika in Franja Bašar načelnika Čevljarske zadruge v Mariboru g. Krajčerja je daroval predsednik Združenja obrtnikov na Tezmem za Rdeči križ na Tezmem po 100 din. Prostovoljni prispevek domače kino predstave naše mladine v znesku 96 din je poslal RK dijak real. gimn. Ljane Babič. V posnemanju!

Staro železa kar na debelo krađejo. Ker je sedaj kupčevanje s starim železom na višku, so tudi tatvine železa vedno bolj pogoste. Tako je včeraj neki moški kar pred gospodarico gostilničarko Marijo Čušovo s. Koroske ceste odnesel precej starega železa in pločevine. Druga tatvina pa je bila izvršena v Kafferjevem kopašću Ob bregu, kjer so storilci razbili velik železen kotel in ga odnesli.

Nogavice — pletenine (lastni izdelki), perilo itd. — Osele, poleg tržnice.

Vse inozemske časopise, revije in modne žurnale dobite v knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova c. 13, telefon 25-45.

Ohleke, moške in otroške, solidno pri „Lama“, Maribor.

Zobna ordinacija — Dentist Maks Wolf se je preselil na Kralja Petra trg št. 9, I. nadstropje.

Za sončne pomladne dneve so najbolj primerni plašči, iz prave Angleške balonske svile. Oglejte si brezobvezno ravno kar dospelo zalogo v trgovini Jos. SRAJ, Maribor. Posebnost v kroju!

Nočna lekarniška služba. Od 16. do vključno 22. t. m. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

Grajski kino. Samo tri dni „Junaki zraka“, veliki aviatični film v nemškem jeziku, Clark Gable.

Esplanade kino. Izborna veseloigra „Naša mala ženka“ z Lucie Englisch, Käthe Nagy in Paul Kemp-om. Humor, duhovitost, smeh.

Kino Union. Danes zadnjič senzacijski film „Otok groze“. Četrtek in petek radi norme zaprto.

Mariborsko gledališče

Sreda, 20. marca, ob 20.: „Gejša“. Red B.

Radio

Sreda, 20. marca

Ljubljana: 18 Mladinska ura; 18.40 prerojenje človeka; 19 Poročila; 20 Prenos iz opere, vmes poročila in napovedi. — Beograd: 18.05 Orkestralni koncert; 19.50 Glasba s plošč; 20 Ura humorja; 21 Odlomki iz opere „Halka“; 22.50 Plesna gl. — Sofija: 18 Pestra glasba; 20.30 Solisti; 22 Plesna glasba. — Kalundborg: 20.10 Simf. koncert (Mozart in Brahms); 22.20 Plesna glasba. — Drottich: 19.20 Kralj jazz; 20 Odlomki iz oper; 21.35 Zabavni spored; 23 Plesna glasba. — Radio Paris: 19.15 Vokalni koncert; 22.45 Koncert sodobne glasbe. — Poste Parisien: 21.45 Plošč; 22.50 Variete. — Toulouse: 19.15 Plesna glasba; 20.45 Lahka glasba; 22.05 Eksotični orkestri; 23.15 Jazz. — Rim: 21 Iz milanske Scale „Misterij o Kristusovem trpljenju“ in „Biblijska kantata“. — Milano: 20.45 Cilicajeva opera „Adriana Lecouvreur“. — Firenze: 19.30 Salonski kvartet; 20.30 Glasba iz filmov; 22.05 Plesna glasba. — Budimpešta: 19 Ciganski orkester; 20.40 Wagnerjeva opera „Parsifal“; 23.30 Plošč. — Dunaj: 19.40 Poje Benjamin Gigli; 20.15 Pester spored. — Breslau: 20.30 „Pomlad je tu“. — Bukarešta: 18.17 Potpuri iz operet; 20 Koncert slovenskih del. — Bratislava: 19.40 Lahka glasba; 21.30 Beethovne variacije za violončelo.

Premiera operete „Gejša“

V soboto zvečer je bila v mariborskem gledališču nova premiera znane operete Sidneya Jonesa, ki je dobila ime po japonskih čajniških pevkah »Gejša« in prehodila od svojega nastanka do sedaj že ponovno pač vse operetne odre na svetu. Čar »Gejše« je v njeni japonski eksotičnosti, ki ji daje tako zunanje (inscenacija, kostumi) kakor notranje in glasbeno obelježje. Zgodba sama je zelo preprosta in ji manjka celo tiste čustvenosti, ki je za starejše operete najbolj značilna.

Režiser g. Anton Harastovič se je lotil svojega dela z željo, da bi nam »Gejša« čimbolj posodobil, to se pravi, spravil v sklad s sodobnim načinom operetnih vpriporitev, zato je ponekod krepko posegel v prvotno stavbo, dodal nekaj kupletov in šal ter tudi baletov. S tem je dosegel večjo razgibanost in učinkovitost. Predstava je tako vsestranska uspeša, dasi vseh novih »vlozkov« ni mogoče odobravati. Do glasbenega uspeha, ki je bil nedvomno znaten, ji je pomagal dirigent g. Josip Jiránek. Pod njegovo taktirko so postali orkester, zbor in solisti skladna enota. Preciznost je bila vzorna. Končno pa so veliko pripomogli k uspehu še baleti, ki jih je pripravil režiser sam kot koreograf.

Naši solisti so se prav tako postavili, kar velja posebno za izredno ljubko O Mismošo San gdč. Jelke Igličeve. Reginalda Fairfaxa g. Anatola Manoševskega in Mally Seamore g. Brumen-Lubejeve. Markantno figuro markija Imarija je postavil g. Gorinšek, prav originalen je bil dalje g. Harastovič kot Kitajec Vunshi, pristno Angležinjo je pričarala ga. Gorinškova v lady Wynne, prepričevalen japonski častnik je bil g. Kamuščič, ki se pevsko zaradi tesnosti te vloge žal ni mogel uveljaviti, ker sploh nima prilike za to, a to velja tudi za go. Vido Kovčevevo, ki je igrala Julietto.

Ostale manjše vloge so prav tako posrečeno rešili ga. Savinova kot Mary Worthington, Marica Križajeva, Ljuba Mohorjeva, Ana Tovornikova in Anica Gabrovčeva kot gejša, g. Pavle Kovič kot policijski nadzornik Takamini, g. Danilo Turk kot kuli, gg. Edo Verdonik, Drago Šauperl in Franjo Kobilica kot častniki, g. Boris Brunčko kot kadet in gdč. Branka Rasbergerjeva kot Nami.

Obisk je bil pri premieri dober. Občinstvo je opereto simpatično sprejelo in bo gotovo še večkrat napolnila gledališče.

-r.

Zanimivosti

„Kanalska mrzlica“ je zajela Sovjetsko unijo

Prostrani pustinski predeli dobivajo moderne kanale — Gradnja velikih cest v evropski Rusiji

V Uzbekistanu, sovjetski republiki v srednji Aziji, so začeli kopati 270 km dolg kanal, ki bo dolino Ferghana kultiviral za pridelovanje bombaža. Dotlej suha in brezplodna dolina bo po umetnem namakanju na mah postala živahna, važno področje v naročju visokih gorā med Kitajsko in Afganistanom.

Kanal se pričinja pri Marinu, pritoku Sir Darje. Po 44 km se veže z reko Kara Darja, teče po dolini pri mestu Kurgamu in v smeri proti Sir Darji. Urediti so morali teren in premagati velike višinske razlike. Vse naprave spadajo med največje v Sovjetski uniji in kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung« so velikega pomena za bodočnost unije.

Zanimivo je, da je idejo kanalizacije Ferghana sprožilo prebivalstvo Uzbeki-

stana samo. Domačini so pomagali, 160 tisoč kmetov je seglo po lopati in tako je bilo orjaško delo končano že v 45 dneh. Ta požrtvovalnost se je razvedela po ostalih puščobnih krajih unije in ljudi je zajela nekakšna »kanalska mrzlica«. V Kazakstanu, Armeniji, Azerbejdžanu in Tadžikistanu so se ljudje lotili načrtov, z umetnimi kanali kultivirati zemljo. Kmetje v Tadžikistanu so sklenili kanal Ferghana podaljšati za 78 km vse do Leninbada. V Turkmeniji je bil v 16 dneh zgrajen vodni spoj med kanalom Palkanom in Kazavatom. V zahodnem Kazakstanu, eni največjih sovjetskih republik, ki sega od Kaspijskega morja do Zunanje Mongolije, je nastal v 30 dneh 80 km dolg prekop, ki ga je kopalo 7500 kmetov. Kanal sega od Urala do Kašu-

ma. Štirje nadaljnji prekopi so urejeni v področju Karagande, v okolici Aralskega jezera. V Azerbejdžanu, zahodno od Kaspijskega morja, pa kopljejo kmetje 100 km dolgi kanal med Samurjem in Dvidinom, ki bo presekala 11 rek!

Tam, kjer manjka vodnih poti, grade dobre ceste. V gornjem teku Volge gradijo 73 km dolgo cesto, kmetje iz Gorkija (Nižnji Novgorod) gradijo cesto proti Mironu v okrožju Orel, prebivalstvo osrednje Rusije hoče zgraditi 200 km dolgo magistralo od Orela k Jelecu. V južni Ukrajini trasirajo cesto od Dnepropetrovska v Zaporozje, 100 km dolga cesta bo vezala nabrežne kraje ob Azovskem morju.

P a b e r k i

Nova madridska četrt bo zgrajena v španski prestolnici. Postavljenih bo 400 hiš za 3000 prebivalcev.

Poplave in lakota ogražajo štiri milijone Kitajcev. V pokrajini Hopej so poplave uničile 12.500 vasi, v Šantungu pa 5000 naselij.

Nov model električnih avtomobilov so uvedli v Angliji. Vozila so mnogo praktičnejša od prvih, ki niso imela uspehov.

Diplomatski kovčeg v tovornem vagonu. Francosko poslaništvo v Bukarešti je prijavilo izgubo diplomatskega kovčega. Našli so ga v tovornem vlaku. Zdaj preiskujejo, kako je zašel tja.

Strupeno brazilsko drevo je alovaj. Če vrže njegov les v vodo, omami ribe. Tudi kuriti ni mogoče z njim, ker smrdi.

Nošnje obleke prepoveduje neki zakon na Novi Gvineji. No, pod toplim južnim soncem ji ne zebe.

9000 avtomatov za poštne znamke imajo v Londonu.

Dve ženski na 6835 m visokem Aconcague. Pripadali sta ekspediciji raziskovalca Linka in sta 7. t. m. v 16 urah priplezale na ta južnoameriški vrh.

Povprečni kadilec porabi 10.000 vžgalice na leto.

Dvakrat več kinematografov kakor Francija ima Anglija. Zato pa ima Pariz sam 600 bioskopov, 100 več kakor London.

Manifestacija Nemcev na Slovaškem je bila 10. t. m. na Trgu svobode v Bratislavi. Vodja Nemcev, inž. Karmasin, je slavil nemške junake.

Kip Svobode v New Yorku stoji 93 m nad morjem in tehtja 225.000 kg. V notranjosti kipa vodijo do glave stopnice. Samo v glavi je prostora za 40 oseb!

Ali je mogoč spopad na Kavkazu

Angleški kapetan Lidel Hart, strokovnjak za strategična vprašanja, razpravlja v »Evening Standardu« o eventualnem spopadu na Kavkazu. Kaspijska fronta je zelo težka, brez večjih prometnih dohodov, zato bi bila zavezniška ofenziva tjakaj avantura. Edina pristopna točka je na vzhodu Batum. Hart piše o eventualnem letalskem napadu na pe-

trolejske cevi pri Batumu. Drugačnega mnenja je »Defence of Economy Service«, ki pravi, da razpolagajo zavezniški vrsto letališč na Vzhodu, tako tudi v Iraku. Angleška vojna mornarica bi lahko posegla v dogodke. Bližnji vzhod predstavlja prostor 2 milijonov km², zato ga bo mogel obvladati le tisti, ki bo imel v zaledju dovolj oporišč.

Mlada dekleta namesto birokratov

Med svetovno vojno je bila posebna značilnost francoskih vojaških intendantovskih uradov, da so za njihove mize sedli

simpatični, toda pedantni stari birokrati s platnenimi zaščitniki na rokavih in naočniki na polovici nosa. Danes se vodi

Prizor iz vefilma »JUAREZ«

Zaljubljeno dekle in »dihur, ki noč in dan žre knjige«...

francoska intendantna služba na povsem drugačen način. Vse je mehanizirano. Mehanografska delavnica zedinjuje pisarne in tovarno. Uporabljajo tri aparate, med katerimi je tabulator v stanu, v eni minuti napisati 13.000 črk ali znakov. Je kakor orjaški mozeg, ki na hitrino rešuje račune. Vse te lahke vodilne aparate pa stavljajo v pogon mlada dekleta.

Led je odnesel ribiče na Kaspijskem morju. Na ledu je bilo več sto ribičev. Z letali so jih rešili 250. Skupaj je bilo rešenih 260 ribičev in 177 konj. Devet skupin ribičev še pogrešajo. Z ledolomilci so jih šli iskat.

Štirje abesinski domačini so bili v Vatikanu posvečeni za duhovnike.

»Z vztrajnostjo k uspehu!« je bila rečenica Mussolinija kot učitelja 1901—1902 v šoli občine Gualtieri, ki bo postala zdaj muzej.

15 milijonov nagrade za očeta največ otrok je zapustil neki bogataš v Zedinjenih državah. Srečni dobitnik dolarskega premoženja je M. Timleck iz Toronta, ki ima 14 otrok.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

27

»Toda... toda... čez dva, tri dni bo menda zdrav, kajne? Saj je menda samo malarija!«

»Zelo bolan je,« ji je dejal zdravnik prav obzirno. »Tako zelo bolan, da ga ne morem niti prepeljati v našo bolnišnico, kar bi sicer takoj storil.«

Glen se je opotekla; in padla bi, da je ni prestregel. Hipoma je zaplesala okoli nje vsa soba. Zdravnik jo je skušal tolažiti, toda njej so se zdele njegove besede tako zoprne in tako lahkomišelnice. Kako brez srca so ti ljudje! Mar ne vidi, da bi bila Filipova smrt tudi njena smrt! Ta pa govori tako mirno in se celo smehlja!

»Kaj vendar počenjate, gospa Castlejeva? Na ta način utegnete še vi zboleli. Potrpajte, seveda ga bomo rešili! Predlagam vam izkušeno oskrbnico. Vi pa se s to boleznijo ne smete igrati! Bodite vendar razumna in preudarna žena!«

Izpila je čašico konjaka, ki ji ga je zdravnik takorekoč vsilil. »Ali pa ste tudi prepričan, da bo Filip ozdravel?« Glen je bila kot otrok, ki vpije po pomoči in išče nekoga, ki jo bo prepričal, da se ji ni treba ničesar bati.

»Seveda sem o tem prepričan, sicer bi vam tega ne dejal!«

Toda bolezen je bila tako nevarna, da je bil sam zdravnik v veliki negotovosti. Storil je vse, kar je bilo v njegovih močeh. S sestro sta bedela vse noči ob bolniku in se hrabro bojevala za življenje Filipa Castleja. Vmes so bile noči, ko so mislili, da je že vse izgubljeno. Glen je z grozo v očeh pričakovala konca.

Pljučnica! V vzhodni Afriki je ta bolezen še hujša; prenesejo jo le izredno odporne ljudje. Tu mora namreč oslabele srce prenašati zaradi velike višine mnogo hujše napore.

»Končno! Rešen je! S toliko težavo še nisem doslej nikogar reševal pred smrtjo!« si je oddahnil zdravnik.

Teden kasneje je Filip že sedel v naslonjaču. Polagoma se mu je spet vračala dobra volja. »Kako težko prenesem tole detinsko negovanje. Dajte mi vendar nekaj krepkega, Glen, in videla boš, da bi mogel jutri že plesati.«

Glen je v teh dneh, ko je viselo Filipovo življenje na nitki, popolnoma oslabele. Toda Filip ni opazil njene izčrpanosti, zdela se mu je povsem vsakdanja. Smejale se je in mu pripovedovala zabavne stvari. K postelji je prinesla gramofon ter mu ga navijala. Glej jo, kako židane volje

je, si je dejal Filip. Kaj ve o njegovih bolečinah, ko ga pri vsakem dihu kot z nožem zabode pod rebri. Ne, kako neznošno je poležavanje zani, ki je bil vendar vselej tako zdrav in krepak.

Filip je bil siten in neznosen, toda Glen je prenašala vse nevšečnosti z veliko potrpežljivostjo. Filip je robantil ter se nad njo večkrat grdo spozabil. Pa je ni potrolo niti takrat, ko je zaklel nad njo. Hujše bi bilo, če bi ga ne bilo ter bi ne mogel kleti, se je tolažila.

Toda Filip ni poznal meja. »Po tej bolezni bo zame otrok neznošno breme!« Da, to pa jo je zadelo v srce. Kletve in sponašanje je prenesla, tega pa ni mogla; skrušena v srcu se je zbalala za novo življenje, ki je z vsakim dnem glasneje trkalo na vrata...

Nekega dne, ko je Filip opoldne dremal je Glen zaslišala iz daljave brnenje avtomobila. Jedva se je dobro zavedla, že je stal pred kočo starinski avto, ki ga je poznala že s postaje v Kilgomi, ko je prvič prišla v Afriko. Stari Indijec je vozil z njim ljudi od vlaka in k vlaku.

Z avtomobila je lahko skočila mlada žena, vitke postave in oblečena v sivo modro platneno obleko. Na glavi je imela širokokrajni slamnik.

»Bado! (Počakaj!)« je naročila Indijcu za volanom ter se nato obrnila proti Gleni, ki jo je opazovala s praga, ter zaman vrtala po spominu, kje neki je to že-

no že videla.

»Ali je gospod Castle doma?« je vprašala skoraj nevljudno. Glen jo je povabila v sobo sosednje koče, da bi ne vznemirjali Filipa, ki je spal. Sestri pa je naročila, naj da Filipu zdravila, čim se bo zbudil, in naj ostane pri njem, dokler se ona ne vrne. Mimogrede pa je opazila, kako osuplo se je zdrznila sestra, ko je zagledala tuje ga gosta.

»Gospod Castle je bolan?« je nenadoma planila žena s stola.

»Zelo težko bolan!« ji je pojasnila sestra. V njenem glasu je bil še poseben prizvok, s katerim je hotela nekoliko zboljši lepo tujko, ki jo je ošinila z ostrim pogledom.

»K njemu moram — in sicer takoj!« se je pognala tuja žena k vratom. Sestra Helena Lamontova pa se je postavila pred vrata v bran ter razširila roke. »Žal mi je, toda stvar je izključena! In spet je s posebnim naglasom ošvrnila tujko. »Zdravnik je najstrožje prepovedal vsak obisk. Bolnik ne prenese razburjenja. Nikogar ne pustimo k njemu!«

»Ah — sestra Lamontova z misijonarske postaje! Žal mi je, da vas nisem takoj spoznala. Pot me je do smrti utrudila. Ali se me spominjate? Gospod Castle bi gotovo želel z menoj govoriti ali me vsaj videti!« je samozavestno poudarila z ukazujočim glasom ter prišla sestra za ramena, hoteč si priboriti prosto pot k bolniku.

Kultura

Poet „Odčaranega sveta“

Bilo je že pred leti, ko je vzbudil Božo Vodušek s svojimi pesmimi v naših revijah, posebno v »Ljubljanskem Zvonu«, znatno zanimanje. Od tedaj smo pričakovali, kdaj se nam bo predstavil s posebno zbirko, pa smo dolgo čakali zaman. Prišli so prej mnogi šibkejši in manj pomembni. Šele ko se je na turneji svojega življenja zaustavil za nekaj časa v Mariboru, je Božo Vodušek zbral svoje najboljše pesnitve in jih pripravil za izdajo v knjigi. Izšla naj bi bila v Mariboru, tako je bilo zasnovano, pa se ni uresničilo. »Odčarani svet« je izšel v Ljubljani v založbi Modre ptice, ko njegovega avtorja že ni bilo več pri nas, ko se je preselil na Dolenjsko.

»Odčarani svet! Noben naslov ne bi tako pregnano izrazil bistva Voduškove poezije, kakor ta. V resnici, Vodušek je svet poezije odčaral in nam ga pokazal takega, kakor je v teh dneh v svoji resničnosti spačenega življenja.

Vrzi venec in rože, našemljeni Dioniz, ne kaži, odvrtni glumec, svojih ran! Spusti bleščeče telo v temno dlan globočine, razbij zrcalo, Narcis!

Nekateri so očitali Božu Vodušku intelektualizem. Res je, duh je v njegovi poeziji prevladujoči element, toda njegove misli niso podane intelektualistično, ampak umetniško, čeprav na svojevrsten način, kar pa samo dokazuje pesnikovo samoniklost. Še se mu pozna, da je izšel iz ekspresionizma, toda oddaljil se je od njega k nekaki novi stvarnosti. Nikjer in v ničemer ni epigon. Zaman bi mu iskali sorodnika v naši poeziji. Ponekod je v svojem realizmu podoben Miletu Klopčiču, toda vendar popolnoma ves drugačen. Svet Boža Voduške je širok. Tak je tudi način njegovega prikazovanja motivov in misli, ki se skrivajo v njih. Včasih je v ozadiju celo sarkazem, skoraj ciničen posmeh, pravega cinizma pa le ni. Preveč je zdrav. Tudi socialni motivi, ki se skrivajo v paradoksalnih mislih, niso tendenčni. Toda žgoče so obsodbe časa. Ena najostrejših je izražena v sonetu »Dobrohotni nasvet«, kjer uči psa pokorščine in oportunitizma, nazadnje pa pravi:

Tako ravna vsak dober gospodar, ki mu je kaj za pasje zdravje mar in za vesoljno dobrobit sveta; zato so tudi v naši domovini vsi brihtni psi pravih duha in varno cepljeni proti steklini.

To je tako žgoča satira, kakor jih v pesniški obliki Slovenci v zadnjem času skoraj nismo več vajeni. Sploh Vodušek rad biča, biča do krvi in neusmiljeno in brije tudi norce. Tako pravi sam v sonetu »Poet v zadregi« cenjeni dami, ko pove, da smo prišli na svet, ko so stari pesniki opeli že vse romantične motive in rekvizite:

Gospa, ne čudite se tej primeri; brez krivde smo prišli na svet po beri, ko že vse uganke drugi so rešili in šli z nagradami, vrag jim zameri! a mi, ki so nam trdo kost pustili, res hočete, da ne bi norcev brili?

Božo Vodušek je trd oreh. Ni za sentimentalne device in one, ki iščejo v poeziji mesečine, žrvrgolenja ptic, dehtenje rož itd., ker njegov svet so globlji, težji problemi, kakor je težek čas, ki ga živimo. Zato pa bodo še dolgo njegova verba podoba. »Odčarani svet« pomeni nov kamen v stavbi naše moderne poezije, ki se v zadnjem času znova krepko dviga v vrhove.

k Razstava slikarja Likana v Zagrebu. V nedeljo je odprl v Domu likovnih umetnikov v Zagrebu svojo kolektivno razstavo hrvatski slikar Gustav Likan.

k. Nemška gledališča. Sedanja Nemčija ima 303 gledališča in prav toliko gledaliških stavb, v katerih je prostora za 406.621 obiskovalcev. Razen tega grade še 9 novih gledališč, v katerih bo prostora za 8657 obiskovalcev. Pri vseh gledaliških skupaj je zaposlenih 38.330 oseb. 78 gledališč igra vse leto. 232 gledališč je državnih, deželnih ali mestnih, ostala so zasebna, potujoča, podeželska itd.

Ne pozabi naročnine!

VELIKONOČNA PRODAJA
moških, ženskih ter otroških
oblačil nizke cene. Magdalen-
ska oblačilnica K. Kumper-
šček. Dvořakova-Valvazorje-
va (balača dr. Sedala).
1422-4

OTROŠKI VOZIČEK
sportni, prodam. Težno. Gre-
gorčičeva 14. 1436-4

SPALNICO
pravi kavkaški oreh in lepo
garnituro etc. prodam. Gre-
gorčičeva 4-II. vrata 6.
1437-4

Prodam malo
VINICARLJO
Trčova. Sv. Peter. Oglasiti
se Meliski hrib 5. 1439-4

VINO
od 5 l naprej po 6 din. Kokal,
Počehova. 1440-4

OREHE
cele in jederca, bučno in belo
namizno olje priporoča Ollar-
na. Tatarska 7. 1441-4

Stanovanje
Oddam
SOBO IN KUHINJO
Koroška c. 126. 1438-5

Stanovanje išče
Iščem per 1. IV.
TRISOBNO STANOVANJE
sončno, centum ali blizu
Tomšičevega. Ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»I. IV.«. 1442-6

Sobo išče
V območju Kralja Petra trga
se išče
OPREMLJENA SOBA
s kopalnico. Naslovi se odda-
jo v trafiki Dvořakova 10.
1445-8

V najem
STARINARNO
dam v najem. Naslov v ogl.
odd. »Večernika«. 1434-15

Kam, kje?
Najboljša
DALMATINSKA VINA
vse vrste dobite v gostilni
»Split«, Koroška c. 39.
1448-17

Kapital

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje
kupujemo
stalno in po najvišjih cenah
in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12

ZEISS
Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR - GRAJSKI TRG 7

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

OKASA
tablete
Pri spolni slabosti
lahko otestate
OKASA
tablete
za moške
100 komadov din 220-
proti povzetju
Zastopnik Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd - Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846-36

KING SHOE
MAREC 1940
Sreda 20 31 dni
Reed sezona!
prodajamo 300 parov
etnih čevljev in sandalet
po starih cenah
od 125- do 195-
Glejte si stransko izložbo
„KING SHOE“
Gosposka ulica 30

Zlato in srebro,
orijante, zastavljane listke
šče ruino za nakup
M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Za vse izolacije proti
vodi le

BETONIT

za vlago nepropustni
in zid osuševajoči
notranji in zunanji
omet le

IZOLATOR

Zahtevajte navodila
in cene pri
»BETONIT«
kemični izdelki za
gradbeno industrijo
v Mariboru
Vojaški trg št. 2

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te
oglasne le din 5. Družbe, preklic, dopisovanja in ženskovnanjski oglasni din 1. po besedi. Najmanjši
znesek za te oglasne le din 10. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za
enkratno obliko znaša din 2. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le
vposlati v oismo skupaj s naročilom ali na poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse
bismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanke za 5 din

Razno

MODRČKI

stezniki, rokavice, nogavice,
damsko perilo najceneje pri
S. Keiž-u, Stolna 1. 11406-1

PREMOG

za domačo in centralno kur-
javo ter industrijo nudi pre-
mogovnik Ključarovi pri
Ormožu. 934-1

STRIŽENJE 3 DIN.
BRITJE 2 DIN
okusno, hitro in poceni v
Mliški 8. 967-1

TORBICE, KOVČEGI

nahrbtniki velika izbira pri
Šterbalu, Meljska 2, Trg svo-
bode 6. 1330-1

ALI ŽE VESTE

da kupite najceneje za praz-
nike rozine slive, lešnike, čo-
kolade, mandeljne itd. v trgo-
vini Josip Lešnik, Krekova
ulica 6. 1221-1

GONILNE JERMENE

za tovarne, mlino, žage itd.,
kakor tudi šivalne in vezal-
ne jermene v prvovrstni
kvaliteti priporoča **IVAN**
KRAVOS, Maribor, Aleksan-
drova c. 13, telefon 22-07.
1053-1

PREKLICI

Preključnem besede katere
sem izgovoril napram gospo-
dični Angeli in Pavli Krušič.
F. Arzenšek, Maribor. 1449-1

VSE OSEBE

ki prenašajo neresnične vesti
v moji pokojni ženi, bom sod-
nijsko preganjal. Fideršek
Franc. 1451-1

Prodam

**CVETLIČNI IN MEDICINAL-
NI MED**
priznane kakovosti nudi če-
belarstvo O. Črepinko, Zrinj-
skega trg 6. 1277-4

Velikonočne razglednice

(fotografije, bilete, knjižne vizitke, Ciril-
Metodove in barvane) v največji izbiri v
knjigarni in papirnici

TISKOVNE ZADRUGE

Aleksandrova cesta 13 - Telefon 25-45

VELIKONOČNA IZBIRA
DARIL
V SLAŠČIČARNI

TOMOVIĆ IVO
MARIBOR, GOSPOSKA UL. 2

PREDILNICA BOMBAŽA v okolici Beograda
išče

energičnega mojstra

za pomožne in »rinošpin« stroje. Ponudbe pod
»Predilnica 1274« na »Propaganda« a. d.,
Beograd, pošt. pret. 409.

aboza
obleke

moško perilo
kravate
nogavice
klobuke

kupite najceneje

Kotnik
Maribor
Grajski trg 1

Za velikonočno darilo

Beli dvor

Gust. Silih - Najaktualnejši mladinski
roman iz polpreteklo dobe zgodovine
naše domovine.

Zlata knjiga

gospodinja je najboljši priročnik za vsako
ženo. Najnovejša gospodinjica knjiga
Dobi se v vseh knjigarnah in pri žaložni-
štvu

Maribor

Aleksandrova 3 Tel. 20-21

Tiskovna založba